

“Catalunya visió”

Museu Morera

Lleida

Des de principi del segle XIX es produeixen canvis substancials en la transmissió del coneixement i es modifiquen les formes de percepció. Sense referents en el món visual, la fotografia va ser un mitjà que va democratitzar la reproducció d'imatges i que va revolucionar la comunicació gràfica. Aquest fenomen òptic que va redefinir profundament la relació de l'espectador amb l'entorn, constitueix la memòria visual de la societat; una memòria que resta dipositada en el passat fotogràfic. En el període de la postguerra i del franquisme, la fotografia moderna va estar dominada pels discursos del realisme i del reportatge, que troben la seva plataforma de projecció en les revistes il·lustrades. En aquest context, es promourà el concepte de *fotografia útil* entre els fotògrafs catalans; un art aplicat a l'àmbit de la il·lustració i dels mitjans de comunicació. Els objectius dels fotògrafs se centraran en una mirada documentalista per tal de copsar l'alè de vida d'un territori desolat però viu.

En aquesta línia, el projecte editorial *Catalunya visió*, iniciat el 1968 pel director de Tàber, Oriol Vergés, partia de la idea de confeccionar uns llibres amb textos i fotografies que, com si es tractés d'un viatge pel territori, poguessin servir per descriure el teixit físic i humà de Catalunya. El fruit d'aquest esforç es plasmà en l'edició d'una sèrie de llibres gràfics, editats entre el 1968 i el 1978, basats en recorreguts descriptius de les comarques catalanes, incloent-hi Andorra, la Catalunya del Nord, la Llitera, el Baix Cinca i el Matarranya. Elaborats fonamentalment per l'escriptor Josep Vallverdú i el fotògraf Ton Sirera, que confeccionaren vuit dels deu volums; el cinquè fou obra de Josep Vicente –textos– i Ferran Bosch –fotografies–, mentre que Jordi Verrié fou autor dels textos i les fotografies del sisè. La mostra –comissariada per Pep Rigol i Cristina Zelich–, centrada en la part gràfica de les edicions, ofereix una àmplia selecció de les fotografies que conformaren les publicacions a partir de nous positius extrets dels negatius originals.

Coproduïda pel Museu Jaume Morera de

Lleida i l'Arts Santa Mònica del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, amb la col·laboració de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, aquesta exposició permet fer un itinerari pel procés de reconstrucció de la identitat nacional catalana en plena dictadura franquista. Els volums esdevenen documents gràfics precisos d'un temps i d'un moment de canvi d'un país que està experimentant la transició entre una societat agrària tradicional i una societat cada cop més urbana i industrialitzada. Un llegat excepcional que representa un ric informe històric com a material de registre i de record. L'exposició *Catalunya visió* s'emmarca també en la celebració del centenari del naixement de Ton Sirera (Barcelona, 1911-Lleida, 1975); una efemèride que ens permet retrobar-nos amb la mirada d'un dels fotògrafs cabdals de la Catalunya del segle passat. Si la fotografia en els anys 50 estava vinculada a la realitat i a la representació sociològica, ell fou un dels

Ton Sirera.
Vilaller, la
Ribagorça,
1968. Arxiu Ton
Sirera, Lleida.

pocs autors que en aquella dècada practicava una fotografia no figurativa. La seva habilitat com a pilot d'avions li permetia captar enfocaments singulars, que donaven com a resultat perspectives abstractes. La prospecció de macrofotografies d'imatges abstractes, escorces d'arbres i cultius conviuen amb les aportacions dels pintors informalistes. Partint d'aquests treballs, també va experimentar la creació d'imatges en moviment. Fotògraf singular, prolífic i polivalent, va ser una figura clau per al redreçament de la cultura lleidatana de la postguerra. **Conxita Oliver**